

BILAG til rapporten:

Potentialer for erhvervsudvikling i turismebranchen på småøerne

Del 4

Sammenslutningen

af Danske Småøer

Småøernes Fødevarenetværk

Del 4. Bilag

4.1 Feltstudier på de syddanske småøer

Feltstudiet blev gennemført af projektmedarbejder hos Sammenslutningen af Danske Småøer, Marie Bøttcher Christensen i februar/marts 2012

Besøg på de syddanske småøer

Indledning

I forbindelse med forprojektet "Småøturisme: oplevelseserhverv og ø-destinationer med potentiale" er 11 ud af de 12 syddanske småøer blevet besøgt (desværre ikke Birkholm, grundet logistiske årsager). Dette bilag omhandler data fra disse besøg. Data skal danne grundlag for den analyserapport, som eksterne konsulenter udarbejder.

Metoder

Dataindsamlingen under turismeprojektet har været centreret omkring antropologiske metoder, hvilket indebærer en kvalitativ og brugerinddragende tilgang. Ved at være til stede ude på øerne og opleve sammen med folk, har man kunne spørge ind til både handlinger og holdninger. Besøgene har dog ligget uden for hovedsæsonen, og derfor har samtaler om handlinger (arbejdsgange, antal besøg, udfordringer, etc.) være baseret på folks tidligere erfaringer. Forud for besøg blev aftaler om interview fastlagt med flest mulige aktører, og disse personer fik et spørgeskema tilsendt (se bilag 4.3). Den efterfølgende samtale/interview tog udgangspunkt i dette skema. I de interviews, hvor et skema ikke var blevet udfyldt forinden blev spørgeskemaet anvendt som en slags interviewguide.

Det har hele tiden været meningen, at spørgsmål skulle være så åbne som muligt, for netop at opnå en forståelse for de sociale og kulturelle relationer og 'spilleregler' på øerne. Data fra spørgeskema er dermed ikke statistisk validt, men har derimod fungeret som et oplæg til samtaleemner hos de enkelte turismeaktører. Hvert interview er startet med en personlig fortælling omkring at starte en virksomhed på en ø og hvilke fordele og udfordringer det medfører.

Den kvalitative tilgang kan være med til at skabe en anderledes indgangsvinkel til strategi- og konceptudvikling inden for turismeoplevelser og erhvervsudvikling på øerne, ved netop at inddrage dem det hele handler om, øboerne og deres hverdag. Man kunne naturligvis ønske, at der havde været mere tid til besøg på øerne, men der skal under alle omstændigheder lyde en stor tak til de mange øboere, der åbenhjertet fortalte om deres ø-liv.

Selvom den første del af turismeprojektet var at indsamle data og viden om turismeaktiviteter på øerne, for dernæst at videregive materialet til de eksterne konsulenter, har datamaterialet alligevel en snert af analyse, da metode og analyse er tæt forbundet, når man anvender kvalitative, antropologiske metoder. Alligevel er det forsøgt at levere så meget rådata som muligt. Men alt data er naturligvis positioneret. Antropologen deler erfaringer med de informanter, som man taler med og en væsentlig pointe er, at der ikke findes nogle rigtige eller forkerte svar. Det handler om at indsamle viden om specifikke erfaringer, med udgangspunkt i folks egne ord og beskrivelser. Samtidig med at være til stede på øerne og talt med folk, altså været 'deltagende', er man også observerende og danner sig et overordnet analytisk blik.

Datamateriale

- Observationer og feltnoter
- 40 semistrukturerede interviews (fælles og individuelle) med turismeaktører/øboere
- 18 Udfyldte spørgeskemaer
- Kortlægning af turismetiltag på øerne fra hjemmesider og under besøg

Hvorfor besøge øerne?

Som beskrevet ovenfor, betyder besøgene ude på øerne, at det er muligt at komme mere i dybden, ved at se med egne øjne, hvad der foregår ud på øerne og i de enkelte virksomheder. Dermed er det muligt at stille spørgsmål til hvad man ser, fremfor kun hvad andre siger man kan se. Mange ting lægges der måske ikke mærke til, fordi man omgås det til dagligt eller fordi man tager det som en selvfølge, at tingene er som de er.

Derudover er der også følgende argumenter:

- Forskelle og ligheder (en turist er ikke bare en turist og en ø er ikke bare en ø)
- Det handler om øboernes hverdag – De er eksperterne!
- Projektet skal give mening for dem
- Bæredygtige projekter
- Indblik i dybden, fremfor (kun) i bredden

Turismetiltag på øerne

Rundt på de 10 småøer har samtaler med turismeaktører hovedsageligt været på tomandshånd, men fællesmøder eller flere aktører samtidigt har også været tilfældet. Det har været op til ø-repræsentanten at bestemme forløbet for besøgene. Hver ø er blevet besøgt i ca. en dags tid i februar og marts 2012 (Hjortø dog i april). Såvel metodisk som analytisk, ville det være interessant at besøge de samme aktører igen, når øerne er fyldt med turister.

Den største udfordring ved ø-besøgene har været at vurdere kvalitet og standard for turismen, for hvordan gør man det på en objektiv måde? Såvel øerne som de øboere, der har turistvirksomhed, er mangfoldige og deres indstilling til *hvem* turisten er og *hvad* de efterspørger når de søger de gode ø-oplevelser er der på sin vis enighed om (turister der besøger vores ø elsker naturen og søger fred og ro), men samtidig er opfattelsen af *hvordan* man skaber de rette rammer for disse oplevelser forskellig. På den måde adskiller ø-turismen sig ikke fra turisme på fastlandet.

Infrastrukturen på øerne har to vinkler. For det første drejer det sig om transporten til og fra øerne. På alle færgerne er der information om, hvor man er på vej hen (også enkelte steder allerede ved færgen på fastlandet), men primært er det ved ankomst til øen, at man som besøgende møder informationsskilte, kortoversigt mm. Generelt bør man gøre mere for selve formidlingen af, hvor man 'må være' på færgerne.

Selvfølgelig er færgerne først og fremmest for de fastboende, men en bedre skiltning, også på andre sprog end dansk, bør være til stede. Med andre ord, er det vigtigt at huske at for langt de fleste (hvis ikke alle) starter ø-oplevelsen med færgen (eller traktorbusen i Mandø's tilfælde) og her er der stor forskel på de enkelte færgeselskaber.

Den anden vinkel på infrastrukturen er transport rundt på øerne. Her er der også stor forskel på øerne. Mange har såkaldte trampestier med rutevejledning (pæle), mens det andre steder blot drejer sig om at gå derud af og se hvor man ender. Og hvor mange ender er oftest ved en blind vej, hvor man så skal vende om og gå tilbage af samme vej. Til trods for, at øerne er omgivet af vand hele vejen rundt, er det langt fra på alle øerne, at man kan gå rundt langs strandkanten. Særligt de sydfynske øer er præget af en såkaldt stjerneformet infrastruktur. Det er der som sådan intet galt i, men mange småøerne er rent faktisk større end navnet indikerer, og dermed kan der være langt, hvis man skal gå samme vej tilbage.

Nedenfor følger en opsamling af hvert besøg på de 11 øer, kombineret med besøg på øernes hjemmesider og indsamling af diverse brochurer og lign.

Avernakø	
Info	6 km ² , 106beboere, Faaborg-Midtfyn Kommune
Mad	Gårdbutik x2, købmand, havnegrill, grillmad ved købmanden, bestilling af måltider på den Gamle Skole (også selskaber)
Overnatning	b&b, ferielejligheder, primitiv teltplads, stort sommerhusområde, havn med servicefaciliteter + havn uden faciliteter
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	skiltede fiskeområder, cykeludlejning, butik med salg af gedeprodukter + andre lokale specialiteter, to majtræer, guidede ture, kunstudstilling om sommeren, leje af forsamlingshus til privat fest
Transport til/fra øen	Fra Faaborg. Der deles færge med Lyø. Overfartstid er derfor enten 30 min. (direkte) eller via Lyø (70 min.), ny færge er på vej.
Relevante links	www.avernak.dk www.oefaergen.com/fartplan.asp www.wix.com/oebo47/avernak-oeferie www.denlillekunsthil.dk/ www.avernakoe-geder.dk/
Uddrag fra besøget	Avernakø er modsat naboøen Lyø mere præget af de store åbne vidder, uden en egentlig (lands)bykerne. Man kan bevæge sig vidt omkring uden at være tæt på beboelse. Øen er meget langstrakt, så der er langt fra spidsen af Korshavn til havnen på Avernakø. Her er stor variation i landskabet, primært på grund af det bakkede landskab. På Avernakø er det besøg ved de enkelte aktører fremfor et fælles møde. Øens størrelse og antal beboere taget i betragtning, er det overraskende få, som arbejder med turisme. Det fortælles, at en fordel ved at drive en virksomhed på en ø er, at her kommer der ikke lige nogen forbi – man ved hvornår folk kommer og hvornår de tager af sted igen. Dermed er meget sat i system. En aktør fortæller, at overnattende turister kommer her for fred & ro og for at komme ned i gear eller ligefrem indhente søvn.

	Øen får besøg af rigtig mange lystfiskere, ud for Avernakø er der rigtig gode fiskeområder for havørred. Avernakø beboerforening har lavet deres egen turistbrochure med støtte fra Havørred Fyn.
--	---

Barsø	
Info	2,5 km ² , 22 beboere, Aabenraa Kommune
Mad	Salg af is og sodavand ved galleri
Overnatning	Havn med servicefaciliteter, b&b (med fælleskøkken mm.), ferielejligheder, primitiv teltplads, Barsøhuset til sommerlejlere (fx spejdere og lign.)
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Stisystem, galleri med salg af malerier og installationskunst mm., trappestiger ned til stranden
Transport til/fra øen	Færgen ved Barsø Landing, Løjt Kirkeby, overfartstid 15 min.
Relevante links	www.barsø.dk www.barsoefaergen.dk/ http://rasmus-nissen.dk/ www.gyldenbjerg.dk/ www.barsøhuset.dk/ www.lehnercreative.com
Uddrag fra besøget	<p>Det første der slår én, når man nærmer sig Barsø er øens meget kuperede terræn og dens beskedne størrelse. Man kan ikke se langt på Barsø; veje er snoede, bakkede og 'levende' hegn og træer fylder godt og flot til i landskabet.</p> <p>Netop de levende hegn og det kuperede terræn er, hvad Barsø er kendt for, fortæller nogle af øboerne. Flertallet af turister er på Barsø en enkelt dag, dog er der naturligvis også sejlere, der overnatter i havnen. Foruden mange stisystemer, har øen trappestiger ned af de stejle skrænter til stranden; de blev bygget med turisme for øje; godt at turismefokus ikke kun er på færgefarten, hvilket en aktør fortæller mig er tendensen.</p> <p>Ligesom tilfældet er med alle småøerne, løber sæsonen på Barsø fra påske til efterårsferien, derudover er der få endagsturister uden for sæsonen. De typiske turister, der besøger Barsø beskrives som naturturister, foruden folk der kommer for at fiske og geo-catche. Der kommer også mange sejlene til øen, der er også et område, hvor man kan slå sit telt op. Man mener, at øen årligt besøges af 6-8000 turister.</p> <p>En aktør påpeger, at der er alt for lidt fokus på vandaktiviteter, hvilket jo er mærkeligt, når der er vand overalt, kajak og generelt vandsport vil være oplagt. Mulighederne er mange, men hvem skal stå for det?</p>

Bjørnø	
Info	1,5 km ² , 33 beboere, Faaborg-Midtfyn Kommune
Mad	Om sommeren: pølsevogn, kiosk med salg af drikkevarer, is mm.
Overnatning	Ferielejligheder, primitiv teltplads med indlagt vand
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Kurser i fx pileflet, festlokaler i tidligere lader, teambuilding faciliteter (i samarbejde med Faaborg Fjord hotel), kommende beboerhus, havn med servicefaciliteter i det kommende beboerhus
Transport til/fra øen	Postbåd fra Faaborg, overfartstid 17 min., ikke plads til biler
Relevante links	www.bjornoe.net www.bjoernoefargen.dk/ www.bjornogard.dk www.beboerhuset.dk/
Uddrag fra besøget	<p>Den lille færge, som sejler til Bjørnø forsvinder lidt blandt alle andre både i Faaborg havn. Det er en lille postbåd, som sejler af sted og der er derfor ikke plads til biler, hvilket faktisk er en helt særlig oplevelse. Der er ikke meget asfalteret vej på Bjørnø og man har hurtigt været rundt i byen. Derimod, hvis man begiver sig ud på øens stisystemer, så er der meget langt hele vejen rundt, - På Bjørnø er det muligt at spadsere hele vejen rundt om øen langs kysten, - hvilket langt fra er tilfældet på alle småøerne. Øen er kuperet og der er utrolig flot udsigt til Fyn og Avernakø.</p> <p>Turistaktører på Bjørnø fortæller, at for dem er deres ø en lille overskuelig ø, tæt på fastlandet og kuperet. Der er ikke indkøbsmuligheder på øen og der er da nogle turister, som får lidt ø-kuller når det går op for dem, men de finder hurtigt ud af det. Turister, der besøger Bjørnø skal <i>ville</i> naturen, det er ikke mange tilfældige turister, som ligger vejen forbi (som tilfældet kan være med mange steder på fastlandet). Der kommer mange endagsturister fra Faaborg og til trods for øens beskedne størrelse, er det overraskende hvor mange, der kan være her uden det føles overrendt.</p>

Baagø	
Info	6,23 km ² , 33 beboere, Assens Kommune
Mad	Sommerbutik ved havnen med grillmad og salg af dagligvarer (begrænset), is, øl, mm., gårdbutik m salg af lammekød
Overnatning	Campingplads, primitiv teltplads, lejrskole
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Spritny havn med servicefaciliteter, gårdbutik m salg af lammekød og garn, stisystem, lille fyrtårn med udstilling, cykeludlejning ved havnen, privat lokalhistorisk museum, Naturskole v/ Assens Kommune, guidet rundtur på øen
Transport til/fra øen	Fra Assens, overfartstid ca. 29 minutter. OBS: i skolernes sommerferie kan man gratis tage sin cykel med over en fast dag om ugen
Relevante links	www.baagoe.info/

	www.baagoe.info/faergen.html
Uddrag fra besøget	<p>Baagø er umiddelbart den ø, hvor færrest arbejder direkte med turisme. Øen er på det punkt anderledes i forhold til dens sydlige ø-fæller. Stort set overalt på Baagø får man fornemmelse af, at man er omgivet af vand, men samtidig også masser af land: Fyn, Jylland og to mindre øer. Naturen er varieret på Baagø og der er nogle fine cykelruter. Der er langt fra færgelejet til byen, men har man ikke mod på at gå, står der cykler til udlejning lige ved havnen. Ellers er der utrolig mange sejlere, der hvert år lægger vejen forbi Baagø.</p> <p>Turister der besøger Baagø er særligt nysgerrige omkring, hvordan det er at bo her, og folks nysgerrighed kan bl.a. stilles ved det lille lokale museum, hvor man også kan spise sin medbragte mad. Det specielle ved Baagø er nok, at gårdene ligger først for inde i byen og der så er land bagud (i 'baghaven').</p> <p>En aktør mener, at det nok ikke er en god idé at fokusere på at skabe et fælles turismepunkt blandt alle øerne, dét man har til fælles er færgen og så stopper det dér. Ø-hop er dog en god idé, f.eks. er der også mange sejlere der efterspørger et stempel. Geo-caching har de også på Baagø – det kunne man måske bruge som fællestræk på alle 27 småøer?</p>

Drejø	
Info	4,12 km ² , 66 beboere, Svendborg Kommune
Mad	Købmand, kro, café på vingård & snart bryggeri, café m. salg af hjemmebag og kaffe
Overnatning	primitiv teltplads, ferielejligheder, havn med servicefaciliteter, feriekoloni
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Kreativ ø-uge (uge 27), malerkurser, guidede ture rundt på øen, cykeludlejning, møbelsnedkeri, kulturhistorisk museum m. guidede ture, musikarrangementer på to steder, leje af forsamlingshus til privat fest, kurser i pileflet, filtning, bygning af stenovne mm.
Transport til/fra øen	Fra Svendborg. Der deles færge med Skarø. Overfartstid er derfor enten 55 min. (direkte) eller via Skarø (80 min.). – Der er kun én daglig afgang, som sejler direkte fra Svendborg (retur er det altid via Skarø)
Relevante links	www.drejo.dk www.drejo.dk/fartplan.html www.drejokro-kobmand.dk/ www.havne.sydfyn.dk/?q=node/55 www.gl-elmegaard.dk/ www.baekskildegaard.dk/ www.glkolonierne.dk/drejo
Uddrag fra besøget	Drejø besøges en dag, hvor øen er indhyllet i en mystisk (magisk?) tåge, derfor er udsigten rundt på og fra øen des-

	<p>værre begrænset. Drejø har mange aktører, der er involveret i turisme og de er gode til at sætte aktiviteter til værks, bl.a. har de i uge 27 en kreativ ø-uge, hvor man kan deltage i forskellige aktiviteter rundt på øen. Aktørerne er opmærksomme på, at man ikke skal forholde sig passivt til turismen. Én fortæller, at de uddanner ambassadører hele sommeren.</p> <p>Den typiske ø-turist på Drejø beskrives som værende +50 eller småbørnsfamilier, der er en generel holdning til at unge mennesker ikke gider ø-ferie – der mangler aktiviteter til at de synes det er sjovt og spændende. Den interessante turist er også den betalende turist. Én fortæller, at der kan være tale om to slags ø-turismer, dén som tager udgangspunkt i de fastboendes vilkår og idéer og en anden model, hvor udefrakommende medbringer et 'set-up' alene i højsæsonen, for at opnå lettjente penge og som så tager af sted igen så snart sommeren går på hæld. Der bør være fokus på dem, som bor på øen hele året rundt og det liv, som det vil medføre vil smitte af på turismen.</p> <p>Rundt hos de forskellige aktører fortælles det, at det handler om at fornemme stemningen blandt sine gæster, at drive en ø-virksomhed er en livsstil og at det er hårdt arbejde – især fordi det er så koncentreret i få måneder, ofte mangler der ekstra hænder, men også at man aldrig føler sig alene. Nogle andre fortæller om, at turister på en ø får fornemmelsen af, at de sejler langt, langt væk. Dét, at man ikke lige kan tage væk igen, skaber en helt særlig stemning.</p>
--	---

Hjortø	
Info	0,9 km ² , 8 beboere, Svendborg Kommune
Mad, overnatning, aktiviteter mm.	Hjortø har ingen madsteder eller overnatningsfaciliteter. På havnen er der en toiletbygning, samt mulighed for at grille.
Transport til/fra øen	Hjortøboen sejler fra Svendborg Havn. Overfartstid 60 minutter.
Relevante links	www.hjorto.dk
Uddrag fra besøget	Besøget på Hjortø er uden interview med turismeaktører, da Hjortø ikke har nogen etablerede turismefaciliteter. Sejlturen herover er speciel, da færgen er en meget lille færge; det minder en smule om en privat båd. Her er flotte naturoplevelser og flot udsigt til de omkringliggende naboøer.

Lyø	
Info	6 km ² , 100 beboere, Faaborg-Midtfyn Kommune
Mad	Købmand, pølsevogn, kommende café på vingård, butik med salg af is og lign. kommende café på den gl. skole
Overnatning	Ferielejligheder, primitiv teltplads med shelter, simpel campingplads (ingen faciliteter, men plads til campingvogne),

	havn med servicefaciliteter
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Ø-lejr, kursuslokaler, guidede ture fx på hestevogn, hestetræningskurser, kommende kultur- og besøgscenter (på den gl. skole), om sommeren ugentlig musikkoncert med deltagere fra Ø-lejren, stisystemer, lille søfartsmuseum, minigolf, rastepladser rundt på øen (opstillede borde & bænke) vist på kort, Tove's Ting og sager
Transport til/fra øen	Fra Faaborg. Der deles færge med Avernakø. Overfartstid er derfor enten 30 min. (direkte) eller via Lyø (70 min.), ny færge er på vej
Relevante links	www.lyo.dk www.oefaergen.com/fartplan.asp www.visitlyo.dk/ www.lkbc.mono.net/ www.tv2fyn.dk/article/266880:Hestemanden-paa-Lyoe
Uddrag fra besøget	<p>Lyø har et meget varieret landskab, spændende stisystem og en velbevaret landsby med små hyggelige huse. Beboerforeningen har købt den gamle skole og har netop fået penge fra en RealDania pulje til at gøre det til et spændende kultur- og besøgscenter. De aktører, som deltager i mødet, har alle et engagement, som bærer præg af, at her er mange ildsjæle, der gerne 'vil' turismen. Det er svært at anslå, hvor mange turister, der årligt kommer til Lyø (og Avernakø), da færgen deles mellem de to øer.</p> <p>Møde med turismeaktører på Lyø er et fælles møde på den gamle skole. Lyøboerne har en masse historier og vil gerne formidle en masse om øen og dens historie. De er meget begejstret for køb af den gamle skole og hvad det kan føre med sig.</p> <p>Lyø har mange overnatningssteder, og øen får da også besøg af mange turister. Lyø's Ø-lejr er også med til at give meget liv til øen. Der udtrykkes en mening om, at et turismesamarbejde med andre småøer end kun Avernakø, som jo pga. færgen er den mest oplagte, vil være interessant. Men Ø-hop er der lidt delte meninger omkring, da folk på Ø-hop sjældent opholder sig lang tid på øerne, men altid er på farten.</p> <p>Lyø mangler spisesteder. Der blev rundt om bordet diskuteret hvilken slags mad turisterne forventer på Lyø, fx gourmet eller landligt/traditionelt? Der blev efterspurgt gode råd til at drive turistvirksomhed på en ø, f.eks. hvor vil det være mest hensigtsmæssigt at markedsføre sig, så man ikke 'drukner' blandt alle de store.</p>

Mandø	
Info	7,6 km ² , 41 beboere, Esbjerg Kommune, del af Nationalpark Vadehavet

Mad	Mandø kro, Mandø Centret, Købmand (begrænset sortiment)
Overnatning	Mandø kro, Mandø Centret (værelser), campingplads, b&b (ferielejligheder), sommerhusudlejning (gennem private og firma)
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Museum x 2 (skipperhus & redningsstation), Restaureret mølle, Butik Krøjeværket (i møllen) med salg af forskellige souvenirs, Naturudstilling, temature, Guidede ture til østers, sæler mm., Koresand ture, guidede ture i traktor/hestevogn/til fods, bænke rundt i klitterne, stormflodssøjle, Koresand, cykeludlejning, legeplads, stier rundt på øen, Mandø Marathon
Transport til/fra øen	Traktortransport til øen ved lavvande, kører fra Vester Vedsted, overfartstid: ca. 35-40 minutter. Kun hvis man kender vejforholdene (og/eller har talt med folk fra øen inden) er det muligt også at køre over i egen bil
Relevante links	www.mandoeturist.dk www.mandoebussen.dk/ www.mandoekro.dk/da/64498-Mando-Traktorbus mandoevent.dk www.mandoebussen.dk/ny%20cykel%20udlejning.htm mandoemarathon.dk/ www.mandoekro.dk/ www.bb-mandoe.dk/ http://mandoebrugs.dk/sp www.mandoecentret.dk/ http://koresand.dk/ www.vadehavsprodukter.dk/p49.asp
Uddrag fra besøget	<p>Mandø adskiller sig fra de andre småøer ved at man ikke kommer derover med en færge, men derimod med traktortrukne busser, der kører på havbunden ved lavvande. Har man kendskab til tidevandet, fx hvis man har spurgt nogle øboere inden, kan man også køre derover i egen bil. Mandø er blevet en del af Nationalpark Vadehavet, og det skal blive spændende at følge, hvilken betydning det får for øboerne og ikke mindst turismen. Der er gode vejforhold hele vejen rundt på øen, og det er der mange turister, der benytter sig af, til både gå- og cykelture.</p> <p>Mandø er flad som en pandekage, de eneste bakker er de menneskeskabte diger, som også betyder, at når man færdes rundt på øen kan man ikke se vand, blot høre det, ikke mindst de tusindvis af vadehavsfugle, der hvert år lægger vejen forbi. Øen er præget af landbrug, får og klitter så langt øjet rækker. At være på en ø, hvor det er naturen der bestemmer, hvornår man kan komme tilbage på fastlandet skaber en helt anderledes ø-oplevelse, end når man ved, hvornår færgen afgår. Det er uden tvivl også én af hovedårsagerne til, at godt 80.000 turister årligt besøger Mandø. De mange turister sætter også sit præg på både by og natur, så det er spændende at følge udviklingen af det Velkomsthus, som Mandø Fællesråd sammen med Esbjerg Kommune skal udarbejde, med netop bidraget tilskud fra RealDania.</p>

	<p>Turismeaktørerne fortæller, at der er mange ting at opleve på Mandø, men de fleste bliver her ikke så lang tid. Mange turister virker nervøse for ikke at komme med retur når de besøger øen, for de kender jo ikke det med højvande. Det betyder, at de holder sig til det samme lille område og sjældent bevæger sig væk fra 'flokken'.</p> <p>De personer, som er involveret i turismen på Mandø er både fastboende og ikke fastboende. F.eks. er det frivillige, herunder mange 'fritidsboere', der står for både øens museum og mølle. Det er både godt og skidt. Godt, fordi det skaber styrket samarbejde og idéudveksling, skidt fordi det er svært at finde vagter til åbningstiderne, fordi de fastboende turismeaktører i højsæsonen har travlt med deres egen virksomhed og de ikke-fastboende opholder sig jo også på øen for at holde ferie</p>
--	--

Skarø	
Info	1,97 km ² , 32 beboere, Svendborg Kommune
Mad	Café med salg af bl.a. is, kage og lette retter (mad skal forudbestilles), købmand med café, bookede gruppearrangementer med mad & drikke
Overnatning	Sommerpensionat, havn m servicefaciliteter, primitiv teltplads, leje af forsamlingshuset med plads til 25
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Skarø Is, Kajakcenter (hos købmanden), Skarø Festival (kaldet 'Love-In'), kommende (privat) kulturhistorisk museum om (s)øliv, guidede ture, butik med salg af kunsthåndværk, mm. + salg af lokal honning
Transport til/fra øen	Fra Svendborg, der deles færge med Drejø. Overfartstid er derfor enten 35 min. (direkte) eller via Drejø (90 min.)
Relevante links	www.skaro.dk www.drejo.dk/fartplan.html www.skarokobmand.dk/ www.sommersild.dk www.isfraskaroe.dk www.sommerpensionat.dk www.lovein.dk
Uddrag fra besøget	<p>Færgen til Skarø deles med naboøen, Drejø. Det er en relativ stor færge, hvor der er plads til en del biler; man skal dog reservere plads. Som passager er der bløde stole, fjernsyn, drikkeautomat, toilet. Man kan kigge ud, mens man sidder i salonen. Skarø er en overskuelig ø. Man er hurtigt inde i byen fra havnen. Der er ikke veje langs kysten, og hvis man vil bevæge sig rundt på de asfalterede veje, er man nødt til at gå/cykle tilbage ad samme vej. Skarø har nemlig, som mange af de andre småøer, et stjerneformet vejnet.</p> <p>Turismeaktører på Skarø fortæller, at de fleste turister besøger øen på en endagstur. Derudover er der eksempelvis Skarø Festivalen, hvor folk naturligvis bliver flere dage. Flertallet af</p>

	<p>turister er danskere, men også tyskere og hollændere lægger vejen forbi. Der er flest bådturister, dernæst sommerhusgæster og endelig kajakgæster. Der er færrest vandrerturister.</p> <p>Skarø er en ø med relativt mange turismeaktører, især når man ser på antal beboere. Samarbejde er der meget af, eksempelvis samarbejdes der med lokale ø-guider & spisesteder, og mellem spisesteder og købmand, også med guider fra Drejø. Der er også en del samarbejde med maritimt center i Svendborg.</p> <p>Én svarer, at hvorfor man skal besøge en småø handler om nøgleord som tryghed og følelsen af, at der bliver passet godt på én: Det handler om tryghed i det lille nære samfund, - man føler der bliver holdt øje med én og det giver én tryghed, -også som gæst.</p>
--	---

Strynø	
Info	4,94 km ² , 221beboere, Langeland Kommune
Mad	Købmand, kro, Café x2, kursuscenter m fuld forplejning
Overnatning	Kursuscenter, ferielejligheder, primitiv teltplads, havn med servicefaciliteter
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Musikarrangementer, Smakkecenter, naturudstilling, besøg hos lokale madproducenter (most og syltetøj), (kæmpe) kirke, skole, firmature, lejrskoler, kajakkurser, Strynø Løbe Event, Majtræ,
Forbindelse til fastlandet	Rudkøbing, overfart 30 min.
Relevante links	www.strynoe.dk/ www.strynoe.dk/faergeplan www.grisehuset.dk/ www.peterskabys.dk/peterskabys.dk/Forside.html www.strynoe-mejeri.dk/dansk/ www.soenderly.dk/ www.smakkecenter.dk/
Uddrag fra besøget	<p>Der er ikke langt op til byen fra færgelejet og man passerer forbi Smakkecentret, hvor der om sommeren både er café og naturudstilling. Strynø by bærer præg af en masse hyggelige, velholdte huse. Og ellers fornemmer man, at her bor mange mennesker, hvilket uden tvivl især skyldes skolen (Strynø er den eneste af de 12 syddanske småøer, der forsat har skole). Og ellers er infrastrukturen på Strynø lig mange af de andre sydfynske, nemlig stjerneformet. Købmanden har et stort og varieret udbud, bl.a. af økologiske såvel som lokalproducerede fødevarer. Lige foran købmanden står øens Majtræ, der danner rammen om den årlige Majtræsfest.</p> <p>En aktør fortæller, at en udfordring ved at have en turismevirksomhed på en ø, er at man skal være forberedt i forhold til</p>

	<p>gæsternes ønsker og behov, for her er intet opland at trække på. På den anden side ved folk, at man skal bestille på forhånd. Ø-turister er ikke bare nogle, der lige dropper forbi, det er oftest en planlagt tur.</p> <p>Det nævnes, at et informationsskilt på Rudkøbing havn vil være perfekt, for så kan folk se, hvad der sker på øen, fremfor der lige nu kun er sådan et skilt ved ankomsten til Strynø. – da har folk jo allerede truffet beslutningen om at besøge øen.</p> <p>Når det kommer til snak om samarbejde blandt øens turismeaktører, nævner én, at der er stor vilje og opbakning til det, men en udfordring kan være, når/hvis folk har forskellige forventninger til, hvordan samarbejdet skal fungere og hvad kvalitet og standard er i ens produkt, for hvordan kan man så samarbejde?</p> <p>Lokale fødevarerproducenter fortæller, at de meget gerne vil fortælle om deres produktion til gæster, men at det samtidig er en svær balancegang mellem hvor meget energi de skal bruge på det, i forhold til selve produktionen. Men i og med, at folk gerne vil opleve når de er på ferie, ser de et stort oplevelsesøkonomisk potentiale i deres virksomhed.</p>
--	--

Aarø	
Info	5,66 km ² , 161 beboere, Haderslev Kommune
Mad	Havnekiosk & grillbar, café, udlejning af bullade til sommerfester inkl. forplejning, kiosk ved campingpladsen, grillbar/café på campingpladsen, butik med ø-specialiteter på vingården
Overnatning	Havn med servicefaciliteter, b&b, campingplads (telt og hytter), stort sommerhusområde (udlejning?)
Aktiviteter, seværdigheder, mm.	Udlejning af golfvogne til kørsel rundt på øen, vingård m. smagning, cykeludlejning, gårdbutik med hjemmestrik og salg af Galloway kød, stisystemer, naturlegeplads, forsamlingshus (leje ved fx fest), guidede ture for grupper, Grundlovsdags arrangement, kulturfestival, havnefest
Transport til/fra øen	Fra Aarøsund, overfartstid 7 min.
Relevante links	www.aaro.dk www.haderslev.dk/borger/trafik-og-milj%C3%B8/trafik/aar%C3%B8f%C3%A6rgen www.aaro-camping.dk www.brummersgaard.dk www.aaro-vin.dk (vingården er desuden med i smartbox.dk)
Uddrag fra besøget	Øen ligger utrolig tæt på land, så inden man tager færgen, kan man allerede tydeligt se hvor man ender. Ved ankomsten til Aarø er der ikke langt op til byen, husene ligger tæt og det er først på den anden side af byen, at landskabet åbner sig (på

	<p>mange af de andre øer er det lige omvendt). Ligesom på mange af de andre øer er flertallet af turister endagsturister. Det nævnes dog, at der er sket en ændring fra, at folk kun var her et par timer, til de nu er her hele dagen + aftenen. Årø har utrolig meget vej, som forbinder øen hele vejen rundt. Øen er flad, og man kan se havudsigt (næsten) overalt.</p> <p>En aktør mener, at turister, som tager på ferie har et bestemt antal kr. som de har planlagt at bruge, derfor er det op til øboerne at kunne sælge nogle spændende varer, for ellers tager de jo bare pengene med retur. En anden aktør siger, at det er en udfordring for mange at lære at tage dét for sin vare, som den er værd. Man skal ikke være så ydmyg, men lære at sige: godt gået! til sig selv og omverdenen.</p> <p>Samarbejde opfattes som godt fordi man som øbo må erkende, at man ikke kan alting selv.</p>
--	---

<i>Ikke besøgt</i>	
Birkholm	www.birkholm-beboerforening.dk/

Flere links om ø-oplevelser

www.hold-fast.co/	Ø-oplevelser i en sikkerhedsgummibåd
www.aktionsgruppe.dk/turisme2012/Turisme.aspx	Tidligere turismetiltag fra Småøernes Aktionsgruppe
www.smaa-faergerne.dk/	Færgeforbindelser i DK
http://politikken.dk/turengaartil/rejsenyt/ferieidanmark/ECE1305118/faa-en-unik-ferie-paa-danmarks-allermindste-oer/	Politikens guide til småøoplevelser
www.o-specialiteter.dk	Småøernes Fødevarer-netværk
www.smaa-oernes-erhverv.dk/	Småøernes Erhvervsudviklingscenter
www.o-guide.dk	Oversigt over øguider på de sydfynske småøer

Listen er selvfølgelig kun en guide, der er langt mere om småøerne både online og offline.

Opsamling på feltstudiet

I løbet af feltstudiet på øerne blev det mere og mere tydeligt, at der er nogle temaer, som er gennemgående hos de interviewede aktører. Disse temaer, som dermed går på tværs af øerne, er her forsøgt at sætte i system. Dette afsnit skal ses som et indspark til den kommende analysedel.

Er samarbejde vejen frem?

Hvis der er et nøgleord, der går igen blandt samtlige aktører under ø-besøgene, så er det *samarbejde*. Forprojektet arbejder ud fra argumentet om, at der er et kæmpe uudnyttet potentiale i at få afdækket de muligheder, der ligger bag et styrket samar-

bejde på tværs af øerne, så det både kommer turister og aktører til gode, i form af øget oplevelsesværdi og øget omsætning. Tanken omkring oplevelsesøkonomi: jo flere aktører desto bedre, fordi det højner den samlede værdi og den samlede ferieoplevelse. De fleste øboere mener, at deres ø godt kan klare flere turister, men udbuddet skal være i orden og man skal også få formidlet hvad det er folk kan opleve på øerne. Men et styrket samarbejde kan dog møde den udfordring, at der er et begrænset udbud af social kapital. Folk er i forvejen engageret i ufattelig mange foreninger, events og begivenheder. Samarbejde er svært, fordi der er forskellige forventninger til, hvad kvalitet og standard er, både på udbuds- og efterspørgselssiden. Langt størstedelen af turismeaktørerne har hjemmeside og link via øens egen hjemmeside. Derudover er der mange der samarbejder med turistbureauer fx i Svendborg, Rudkøbing, Ribe, etc.

Samarbejde sker allerede i stor stil ude på øerne, men i mange tilfælde er det uorganiseret eller baseret på tilfældigheder, f.eks. hvis nogle får tilbud fra et stort selskab og der så mangler sengepladser. Generelt bærer samarbejde mellem turismeaktørerne på øerne præg af, at det er noget der bare sker (fordi man kender hinanden og omgås de samme mennesker og konstant færdes de samme steder).

Samarbejde er en god ide og helt sikkert muligt. Men det står og falder med strukturen, som den helt store udfordring – hvem skal organisere **OG** sikre, at samtlige led i kæden fungerer optimalt (og ikke mindst, hvem skal kvalitetsstemple)?

Er naturoplevelser og tivolisering hinandens modpoler?

En aktør fortæller, at man skal holde fast i, at der ikke sker noget på øerne, for bliver der larm og ballade, så kommer der ingen endagsturister, for de vil have fred og ro. Samtidig er der dem, der siger, at turisterne kommer med masser af penge, men hvis de ikke har mulighed for at bruge dem på noget, så tager de pengene med retur til fastlandet.

Er det et paradoks, når øboerne siger, at turister kommer til øerne om sommeren for fred og ro, hvorimod øboerne selv siger, at det er i vinterhalvmånederne, at de slapper mest af, for der oplever de fred og ro?

De stedbunde oplevelser og potentialer

Der er en stolt følelse af at bo på en småø, alene det store engagement, som rigtig mange øboerne lægger i diverse foreninger vidner om, at flertallet vil ølivet. Derfor skal turisme også foregå på øboerne præmisser, for ellers er det ikke levedygtigt. Fra en anden småø, Fur, lyder et argument, at folk ikke kommer til Fur for at se på naturen, det er mere ølivet folk er nysgerrige på.

Fælles om at være forskellige

Er småøerne kun fælles om at være omgivet af vand? Hvad betyder det at være medlem af Sammenslutningen af Danske Småøer? Hvad er det fælles budskab? Vil man have turister til at besøge flere (gerne alle) småøer, bør man fokusere på at fremhæve, hvordan hver ø er unik, uden at det bliver til tomme floksler. Er det overhovedet muligt at skabe et fælles turismeprojekt eller er øerne *for* forskellige? (Til det sidstnævnte spørgsmål kan man meget passende nævne, at et sådan projekt netop er i gang, under Vejdirektoratets Cykelpulje, hvor der arbejdes med fælles markedsføring på alle 27 småøer).

Synlighed fremfor alt

I stedet for at fokusere på en masse nye tiltag, burde man så måske i stedet fokusere sin energi på synlighed? Der er ingen tvivl om, at der sker meget ude på øerne, men oplevelsen er, at de enkelte øboere sjældent ved hvad der foregår på de andre øer, selvom det f.eks. er lignende virksomhed. Det blev flere gange nævnt, at man uddanner ambassadører hele sommeren igennem – turister tager hjem og fortæller de gode ferieoplevelser videre. Men hvad med øboerne indbyrdes?

Som turist er det måske svært at danne sig et samlet overblik, f.eks. hvis man vil sammenligne tilbud, når man som turist har truffet beslutningen om at tage på ø-ferie, men ikke ved endnu hvilken én af småøerne.

Turismevirksomhed for sjov?

Et argument lød på et tidspunkt, at folk der driver turismevirksomhed på småøerne deler sig i to lejre: nemlig dem der gør det sådan lidt for sjov, hobby-argumentet, og så dem der vil tjene penge og derfor har fokus på nøgletal og bundlinje. Men kan man stille det så skarpt op? Hvor går egentlig grænsen?

4.2. Opstartsseminar

Forud for ø-besøgene var der et fælles seminar i Odense torsdag d. 9.februar, hvor fokus var at møde flest mulige aktører inden for turismen og færgefarten for dels at præsentere projektet, men også få øboerne på banen ved at udveksle erfaringer og debattere, hvordan fremtidens turisme kan og bør se ud på småøerne.

Projektets formål, arbejdsproces og tidsplan blev præsenteret. Derudover fortalte Kai Winter, Småøernes Fødevarer-netværk, om projektet 'Vært skaber Vækst'. Dernæst fortalte bureauchef, René Bengtsson, fra VisitKalundborg om potentialer og udfordringer ved øturisme. Til sidst fortalte Anders Hedetoft, Center for Regional- og Turismeforskning om hvordan han og Eskild Hansen, Eskild Hansen Strategibureau, vil gribe analyseopgaven an, samt en beskrivelse af trends og tendenser inden for turismen.

Dagen bød på mange spændende kommentarer og pointer og nedenfor er disse opsummeret i fem kategorier.

A. Samarbejde

1. Er småøturisme = ø-samarbejde? (er det løsningen?)
2. Hvad er fordelene og ulempen ved at arbejde sammen?
3. Hvad ser I af mulige faldgruber ved et stort samarbejde?
4. Er der sammenhængskraft i det danske ø-produkt?
5. Er ø-produkter = økologiske produkter
6. Hvordan sikrer man sig, at flere er engagerede (og det ikke altid er de samme, som føler de står for det hele?)
7. Krydssalg – hvordan engagere folk?
8. Største udfordring for et turismeprojekt på tværs af øerne?

B. Om at være en lille ø i forhold til turisme

1. Er det en fordel, at I er små?
2. Hvad er fordelene ved at markedsføre sig geografisk?

3. Masseturisme versus 'ensomhedsturisme'
4. Geografien er ikke udfordringen, det er et manglende fokus på, at der skal være øboerne, som skal drive værket
5. Gennemsigtighed i forhold til turisme på øerne?
6. Konkurrence med andre yderområder → hvad slå sig op på som ø?

C. Værtskab og oplevelser

1. Hvad er værtskab ifølge jer (hvad med indirekte værtskab?)
2. Hvad består oplevelsesturisme af for min virksomhed? (natur, kultur, etc.)
3. Positivt, at der 'ikke sker en skid'?!)

D. Hvad sælge/hvad opleve?

1. Hvad er småøernes "fyrtårne"?
2. Hvordan opfatter folk ø-produkter → Hyggeligt lilleput sted? Er det ugen-nemsigtigt? (man ved det ikke)
3. Naturoplevelser, vise folk rundt, er øboen ø-produktet?
4. Hvad forbinder københavnernes (=byfolket) med ordet ø-ferie?

E. Diverse (ikke direkte del af dagens debat)

1. Digitaliseringen – det indirekte værtskab?
2. Hvordan kan vi få mere at vide om vores turister/gæster?
3. Kan det blive for homogent? (hvis man laver samarbejde)
4. Hvad kan man gøre ift. sæsonudsving?
5. Hvad driver værket – finansiering eller ildsjæle?
6. Er transformationsøkonomi næste skridt efter oplevelsesøkonomi?
7. Hvad tænker I om at åbne op for turisterne (fx virksomhedsbesøg)?
8. Hvor er dette projekt ift. efterspørgslen? (pt. kun fokus på udbudssiden)
9. Hvad er I fælles om på øerne? Hvor adskiller I jer? (formål: finde den kom-mercielle kerne)
10. Hvordan ser I, at projektet skal koordineres?
11. Skal man sælge et tema fremfor øen (destinationen) eller skal øerne være "levende museer"?

4.3 Selvevaluering, skema

Selvevaluering blandt turismeaktørerne er primært foregået med udgangspunkt i et spørgeskema (se nedenfor). Som det omtales i bilag 4.1, har der ikke været tilstrækkelige med respondenter til at kunne sige noget statistisk validt, men det har som udgangspunkt heller ikke været meningen med brugen af skemaet. Det primære formål var at sætte nogle tanker i gang hos turismeaktørerne om vurdering af egen virksomhed i forhold til en turismeudvikling og – strategi, herunder hvordan man ser sin egen indsats.

Der har i alt kun været 18 udfyldte spørgeskemaer. Som det nævnes i bilag 4.1, har der været interviews med flere aktører, da ikke alle har udfyldt skemaet.

Spørgeskema til turismeaktører på de 12 syddanske småøer

1. Generelt om din virksomhed

1a)	Dit navn	
1b)	Navn på virksomhed	
1c)	Hvad sælger du?	
1d)	Hvor lang tid har du haft din virksomhed?	
1e)	Hvad er det særlige ved dit produkt/din service	
1f)	Vurdér hvad du mener, er din virksomheds...	Største styrke _____ Største svaghed _____ Største mulighed _____
1g)	Lader du dig inspirere af nogen/noget? <i>Sæt kryds</i>	☐ Ja: Hvad/hvem _____ ☐ Nej: Hvorfor ikke _____
1h)	I hvilken kategori ser du din egen virksomhed og dine produkter/services? <i>Sæt ét kryds</i>	☐ Unik ☐ Luksus/Gourmet ☐ Over middel ☐ Standard ☐ Folkelig ☐ Primitiv og naturnær

2. Din egen vurdering af din virksomhed

Med tal fra 1-5, hvor 5=meget tilfreds, 4=tilfreds, 3=hverken/eller 2=utilfreds, 1=meget utilfreds, anfør hvor tilfreds du er med...
☐ Antal kunder/gæster du har haft inden for det seneste år
☐ Visuelt udtryk af dit produkt/din service (fx farvevalg, emballage, indretning og design)

☐ Din kundevenlighed / betjening
☐ Dit sortiment i forhold til efterspørgsler fra kunder/gæster
☐ Åbningstider
☐ Pris i forhold til kvalitet

3. Markedsføring

3a)	<p>Markedsfører du dig via brochurer?</p> <p><i>Sæt kryds</i></p>	☐ Ja. Nævn hvor du placerer dem henne <hr/> <hr/> <hr/> ☐ Nej
3b)	<p>Markedsfører du dig via turistbureauer/ destinationsselskaber?</p> <p><i>Sæt kryds</i></p>	☐ Ja. Nævn hvilke <hr/> <hr/> <hr/> ☐ Nej
3c)	<p>Hvis du har en hjemmeside, anfør hvor tilfreds du er med den i forhold til præsentation af dit produkt</p> <p><i>Sæt kryds</i></p>	☐ Meget tilfreds ☐ Tilfreds ☐ Hverken/eller ☐ Utilfreds ☐ Meget utilfreds ☐ Min virksomhed har ikke en hjemmeside
3d)	<p>Er et samarbejde med andre virksomheder blevet en del af din markedsføring?</p>	☐ Ja. Nævn et eksempel <hr/> <hr/> ☐ Nej
3e)	<p>Markedsfører du dig på andre måder?</p>	☐ Ja. Nævn hvilke <hr/> <hr/> ☐ Nej

4. Samarbejde

4a)	Hvem samarbejder du med? <i>Sæt kryds ved relevante</i>	☐ Andre beboere/virksomheder på øen ☐ Småøernes Fødevarer-netværk ☐ Småøernes Erhvervsudviklingscenter ☐ Virksomheder i resten af landet ☐ Brancheorganisationer ☐ Kommuner ☐ Sommerhus-/fritidshusejere ☐ Turistorganisationer ☐ Andre. Nævn hvem <hr/> ☐ Jeg samarbejder ikke med nogen (gå videre til næste emne: 5. Turisme)
4b)	Nævn et eksempel på et igangværende samarbejde	
4c)	I ovennævnte eksempel: Hvor tilfreds er du med samarbejdet set i forhold til opnåede resultater for din virksomhed? <i>Sæt kryds</i>	☐ Meget tilfreds ☐ Tilfreds ☐ Hverken/eller ☐ Utilfreds ☐ Meget utilfreds
4d)	I ovennævnte eksempel: Hvor tilfreds er du med din egen indsats i samarbejdet? <i>Sæt kryds</i>	☐ Meget tilfreds ☐ Tilfreds ☐ Hverken/eller ☐ Utilfreds ☐ Meget utilfreds

5. Turisme

5a)	Hvad er din ø kendt for?	
5b)	Gå ind på øens fælles hjemmeside og vurder efterfølgende hvad du synes om hjemmesiden i forhold til turisme? <i>Sæt kryds</i>	☐ Meget god ☐ God ☐ Hverken/eller ☐ Dårlig ☐ Meget dårlig ☐ Der er intet specifikt om turisme på hjemmesiden
5c)	Hvad er top-3 attraktioner/aktiviteter på din ø?	1. _____ 2. _____ 3. _____
5d)	Anfør i prioriteret rækkefølge, hvor 1 er dem I har flest af, turisttyper som besøger din ø	☐ Cykelturister ☐ Vandreturister ☐ Bådturister ☐ Sommerhus-/fritidshusejere ☐ Andre. Nævn hvilke _____
5e)	Hvor lang tid mener du den gennemsnitlige turist opholder sig på din ø? <i>Sæt ét kryds</i>	☐ 1 dag eller mindre ☐ 2-3 dage (f.eks. en weekend) ☐ > 3 dage
5f)	Anfør i prioriteret rækkefølge, hvor 1 er dem I har flest af, hvilke lande turisterne kommer fra	☐ Danmark ☐ Tyskland ☐ Norge ☐ Sverige ☐ Holland

		☐ England ☐ USA ☐ Øvrige lande. Nævn hvilke <hr/>
5g)	<p>Hvad kan din ø tilbyde turister i forhold til overnatning?</p> <p><i>Sæt kryds ved relevante</i></p>	☐ Hotel ☐ B&B ☐ Vandrehjem ☐ Primitivt overnatningssted ☐ Campingplads ☐ Bådplads ☐ Leje af sommerhus, feriebolig, etc. ☐ Andre. Nævn hvilke <hr/>
5h)	<p>Hvad kan din ø tilbyde turister i forhold til spisesteder og indkøbsmuligheder?</p> <p><i>Sæt kryds ved relevante</i></p>	☐ Restaurant ☐ Café ☐ Grillbar ☐ Købmand ☐ Kro ☐ Kiosk ☐ Salg af lokale øspecialiteter ☐ Gårdbutik ☐ Andre... Nævn hvilke <hr/>
5i)	<p>Hvad kan din ø tilbyde turister i forhold til attraktioner/aktiviteter?</p> <p><i>Sæt kryds ved relevante</i></p>	☐ Museum ☐ Guidede ture (til lands, til vands og i luften) ☐ Vandrestier ☐ Cykelruter ☐ Naturlegeplads ☐ Historiske landemærker ☐ Vandsport, såsom havkajak

		☐ Udsigtsposter ☐ Fugleliv ☐ Events og årligt tilbagevendende begivenheder ☐ Andre... Nævn hvilke _____
5j)	Hvordan hører du oftest turister beskrive din ø?	
5k)	Fra et turismeperspektiv, vurder hvad du mener, er øns...	Største styrke _____ Største svag- hed _____ Største mulig- hed _____
5l)	Hvilken betydning har turismen for din virksomhed? <i>Sæt kryds</i>	☐ Stor betydning ☐ Nogen betydning ☐ Hverken/eller ☐ Næsten ingen betydning ☐ Slet ingen betydning

Tak for dine svar.

**Ved mit besøg i næste uge vil vi sammen gennemgå spørgeskemaet.
Du behøver derfor ikke sende det retur, blot have det i udprint når vi mødes.**

